

ЧЛЕНИСТОНОГІ – ШКІДНИКИ ГНІЗДА КАРПАТСЬКОЇ МЕДОНОСНОЇ БДЖОЛИ В УЖГОРОДСЬКОМУ РАЙОНІ

Дудинський Т.Т.

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», біологічний факультет
вул. А. Волошина, 32, м. Ужгород, Закарпатська область, Україна

Наявність достатньої кількості їжі впродовж року та захист від хижаків, стабільна температура, вологість створюють сприятливі умови для тимчасового або постійного проживання, розмноження і розвитку багатьох членистоногих у гнізді медоносної бджоли, а також уцілому у вулику. Більшість із них не є паразитами медоносної бджоли, проте можуть завдавати шкоду здоров'ю, а також пошкоджувати або знищувати пергу, мед, віск, дерев'яні ділянки вулика.

Метою наукової роботи було вивчення фауни безхребетних тварин з типу Членистоногі та визначенні їх впливу на функціонування бджолої сім'ї і бджільництва в цілому.

Збір матеріалу та візуальні спостереження проводили на приватних пасіках в Ужгородському районі. Для збору матеріалу використані загальноприйняті методи збору членистоногих у таких мікробіоценозах.

При аналізі власних матеріалів у регіоні дослідження в гнізді карпатської медоносної бджоли виявлені членистоногі з таких груп як: Кліщі, Псевдоскорпіони, Павуки, Багатоніжки, Комахи, Клопи.

Кліщі (*Acari*) заносяться у вулик на тілі бджіл та інших тварин, які вселяються в сім'ю із різних рослин, ґрунту або за допомогою вітру.

Псевдоскорпіони (*Pseudoscorpiones*) спостерігали на стінках вуликів, рамках, рідше комірках або над потолочними дошками. Ховаються вони в щілинах вулика. Частіше виявляли в старих слабо очищених вуликах.

Багатоніжки (*Myriopoda*) багаточисельні у слабких бджолосім'ях у кінці літа. В регіоні дослідження деякі види багатоніжок (*Scutigera* sp.) нападають на відкритий розплід перед його запечатуванням і знищують личинки бджіл.

Комахи (*Insecta*) завдають значну шкоду бджільництву. Щетинохвістки (*Thysanura*) – виявлені під дахом вулика, живляться медом і напевно, є переносниками збудників різних захворювань. Клопи (*Heteroptera*) мешкають в надгніздовій площі вулика і при ловлі дорослих бджіл висмоктують гемолімфу. В основному з'являються у вулику в осінній період, де часто залишаються на зимівлю. Дорослих дрозюфіл (*Drosophilidae*) нами виявлено в кінці весни в ослаблених сім'ях бджіл. Оси (*Vespidae*) спостерігали на пасіці у серпні та вересні. Часто ці комахи проникають у вулик і крадуть від бджіл мед, можуть переносити збудників різноманітних захворювань.

Таким чином, бджолине гніздо і в цілому вулик є ідеальним місцем проживання багатьох членистоногих. Однак, для запобігання шкоди бджільництву потрібно дотримуватись диференційованого підходу. З одного боку необхідно прагнути до знищення небажаних мешканців, з іншого – попереджувати можливі збитки, не завдаючи шкоди тварині.